

Sint Pancras
't Vennetje
Gemeente Langedijk

*Een bureauonderzoek en
karterend booronderzoek*

ArGeoBoor rapport. 1256
versie 1

auteur: L.C. Nijdam (senior
prospector)

paraaf voor vrijgave

datum: 26 september 2013

Opdrachtgever: Commandeur
Bouwontwikkeling

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	3
1 Inleiding	4
1.1 Kader.....	4
1.2 Doel en Vraagstelling	4
1.3 Administratieve data	4
2 Gegevens plangebied	5
2.1 Beschrijving plangebied	5
2.2 Voorziene ontwikkeling	5
3 Bekende gegevens	6
3.1 Aardkundige gegevens	6
3.2 Historische situatie	8
3.3 Bekende archeologische waarden en vondsten	10
4 Archeologische verwachting	14
5 Archeologisch booronderzoek.....	14
5.1 Methode	14
5.2 Resultaten en Interpretatie	14
6 Conclusie en aanbevelingen	15
7 Selectieadvies	16
Literatuur	16
Kaarten.....	17
Bijlage 1 boorstaten	

Samenvatting

In opdracht van Commandeur Bouwontwikkeling heeft ArGeoBoor een archeologisch bureauonderzoek en een karterend booronderzoek uitgevoerd aan 't Vennetje te Sint Pancras (gemeente Langedijk). De aanleiding van het onderzoek is het voornemen om een nieuwe woning te bouwen met een oppervlakte van circa 100 m². Hierbij bestaat de kans dat de bodem wordt geroerd op plaatsen waar dit nog niet eerder gebeurt is. Eventuele archeologische waarden kunnen hierbij verstoord worden. Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Langedijk blijkt dat het plangebied ligt in een zone met een hoge archeologische verwachting en dat archeologisch onderzoek verplicht is.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de archeologische verwachting voor het plangebied hoog is voor de periode vanaf 1200 na Chr. Uit archeologische booronderzoek en een opgraving direct ten oosten van het plangebied is gebleken dat de strandwal, waarop in Sint Pancras archeologische resten vanaf het neolithicum zijn aangetroffen, is geërodeerd door middeleeuwse overstromingen. Het plangebied is na 1922 bebouwd geraakt, mogelijk is het bebouwd op de kaart aan het begin van de 18^e eeuw, maar deze kaarten zijn onbetrouwbaar.

Uit het karterend booronderzoek is gebleken dat top van de strandwal geërodeerd is evenals ten oosten van het plangebied het geval is. In de natuurlijke kleilagen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. In opgebrachte lagen is geen archeologisch niveau aangetroffen in de vorm van een laag met houtskool, fosfaatvlekken etc. Het huidige plangebied heeft waarschijnlijk tot in het begin van de 20^e eeuw deel uitgemaakt van een laaggelegen gebied dat in gebruik was als weidegrond.

Op basis van het uitgevoerde bureau- en karterend booronderzoek worden geen archeologische resten verwacht binnen het plangebied. Het selectie advies is om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren ter plaatse van hier onderzocht gebied aan 't Vennetje te Sint Pancras.

Ondanks dat het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd, is het als gevolg van de gebruikte methode (steekproef) niet uit sluiten dat er toch archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Mochten bij de toekomstige graafwerkzaamheden nog archeologische resten worden aangetroffen, dan is men verplicht dat te melden. Dit kan bij de gemeente Langedijk.

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van Commandeur Bouwontwikkeling heeft ArGeoBoor een archeologisch bureauonderzoek en een karterend booronderzoek uitgevoerd aan 't Vennetje te Sint Pancras (gemeente Langedijk). De aanleiding van het onderzoek is het voornemen om een nieuwe woning te bouwen met een oppervlakte van circa 100 m². Hierbij bestaat de kans dat de bodem wordt geroerd op plaatsen waar dit nog niet eerder gebeurt is. Eventuele archeologische waarden kunnen hierbij verstoord worden. Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Langedijk blijkt dat het plangebied ligt in een zone met een hoge archeologische verwachting (zie afb. 12) en dat archeologisch onderzoek verplicht is.

1.2 Doel en Vraagstelling

De doelstelling van het bureauonderzoek is het formuleren van een archeologische verwachting op basis van bekende archeologische-, aardkundige en historische gegevens. Het doel van het booronderzoek is het vaststellen van de bodemopbouw om een uitspraak te kunnen doen over de aan-of afwezigheid van archeologische niveaus en mogelijk verstoringen. Het booronderzoek toetst de uitkomsten van het bureauonderzoek. De volgende vragen zijn hierbij gesteld:

- Wat zijn de aardkundige kenmerken van het (historische) landschap waarin het plangebied ligt?
- Zijn er archeologische waarden te verwachten in het plangebied?
- Zo ja. Wat is de aard en diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten?
- Kan iets gezegd worden over de eventuele verstoring van de bodem?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 (Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2011).

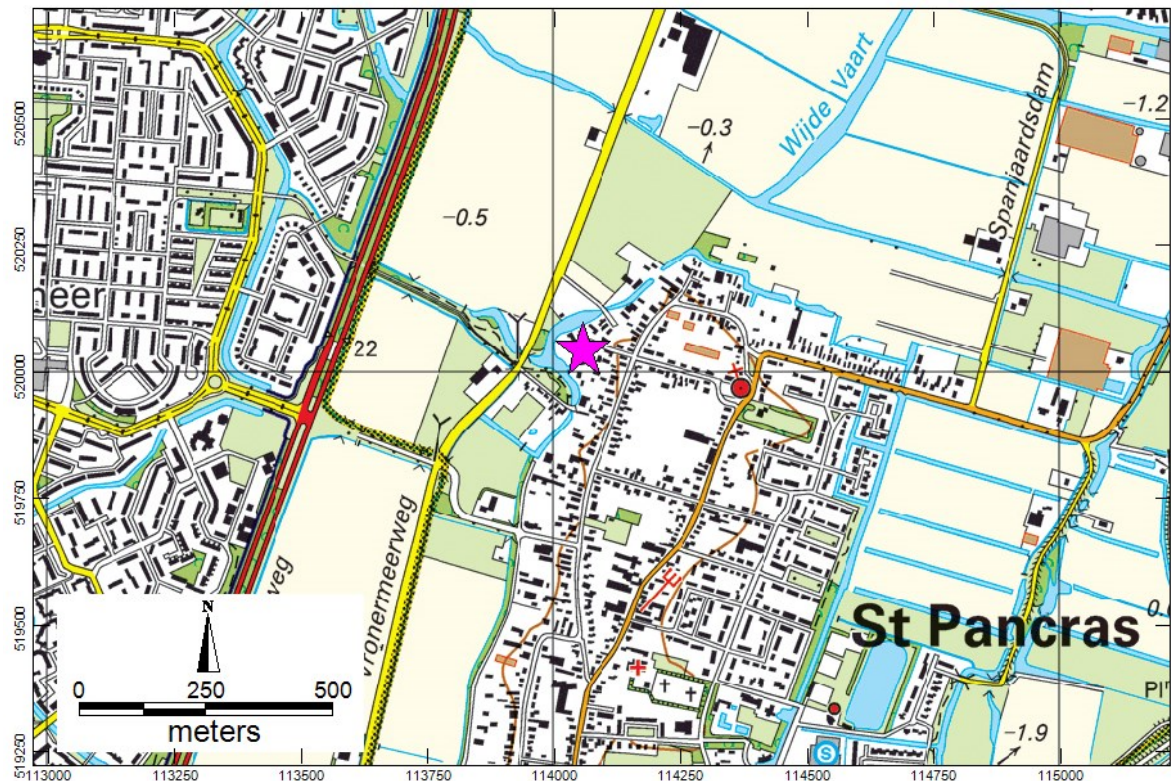
1.3 Administratieve data

Adres:	't Vennetje te Sint Pancras
Toponiem:	't Vennetje
Provincie:	Noord Holland
Gemeente:	Langedijk
Opdrachtgever:	Commandeur Bouwontwikkeling
bevoegd gezag:	Gemeente Langedijk
Adviseur bevoegd gezag:	Cultuur Compagnie Noord Holland
Contactpersoon:	Dhr. G. Alders (senior archeoloog)
	Postbus 3043
	1801 GA Alkmaar
	Tel: 072 850 28 00
Oppervlakte:	Circa 400 m ²
Kaartblad:	19B
Onderzoekmeldingsnummer:	58229
Onderzoeknummer	47298

2 Gegevens plangebied

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in het noordwesten van het dorp Sint Pancras (afbeelding 1). Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 400 m² en lag ten tijde van het onderzoek braak. Het maaiveld ligt in de noordzijde van het perceel op circa 0,19 –NAP en in de zuidzijde op circa 0,5 –NAP.¹

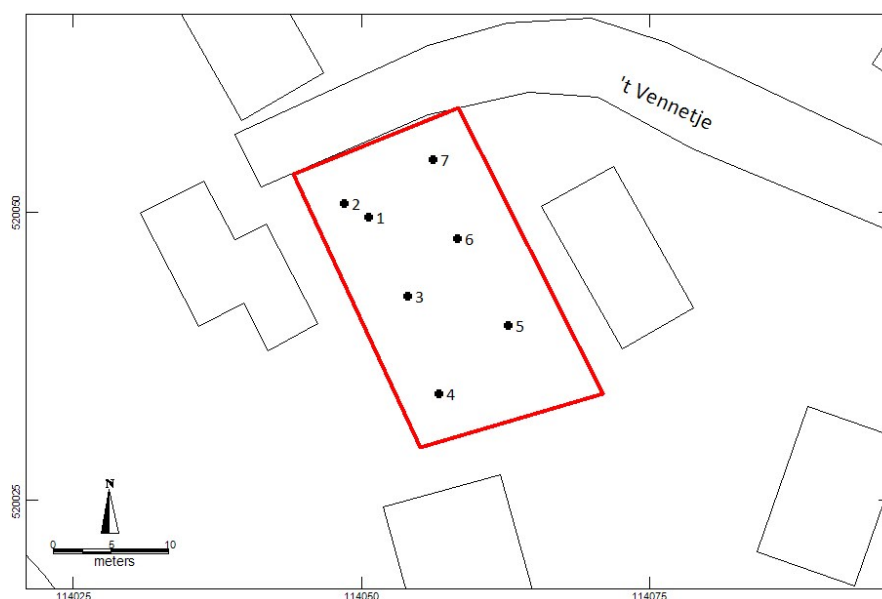
Afbeelding 1. Ligging van het plangebied op een topografische kaart.²

2.2 Voorziene ontwikkeling

Het is de bedoeling om een nieuwe woning te bouwen. De exacte bouwplannen en de bijbehorende bodemverstoring zijn nog onbekend. De bodem zal waarschijnlijk sowieso verstoord gaan worden door heipalen, het graven van een vorstrand en overige kleinschalige ingrepen zoals het aanbrengen van kabels, leidingen en riolering.

¹ AHN-2 2007-2012

² Kadaster 2012

Afbeelding 2. Het plangebied in detail met de boorpunten.

3 Bekende gegevens

3.1 Aardkundige gegevens

Uit de geologische kaart blijkt dat het plangebied is gelegen in een gebied waar duin- en strandzanden aan de oppervlakte voorkomen (afbeelding 3, code S4). Uit geologisch onderzoek is gebleken dat de strandwal waarop Sint Pancras ligt tussen 5.100 en 3.500 B.P. (Before Present) gevormd werd aan de zuidkant van het voormalige zeegat van Bergen. Het zeegat van Bergen slibde rond 3.200 B.P dicht. Vervolgens trad er veenvorming op.³ Op de geologische kaart ligt de grens met het voorkomen van naar middeleeuwse zeeleiafzettingen ten westen van het plangebied. Deze afdekkende kleilaag is van een veel latere datum en hangt samen met het ontstaan van de Zuiderzee in de middeleeuwen, waarbij grote delen van het veen werden weggeslagen. De verbinding tussen het Almere en de Waddenzee kwam waarschijnlijk in de vroege middeleeuwen tot stand en de Zuiderzee bereikte zijn grootste omvang rond het jaar 1200 na Chr.⁴ De lagere delen van de strandwal van Sint Pancras raakten hierbij bedekt met een laag klei. Uit de bodemkaart blijkt dat direct ten noorden en zuiden van het plangebied kleigronden voorkomen (zie afbeelding 4).⁵ Uit een bodemkaart uit 1957 is het plangebied gekarteerd als een pikkleigrond op zand (code MP3) (zie afbeelding 5).⁶ De strandwal ligt hier onder een kleilaag. Op deze bodemkaart is direct ten oosten van het plangebied de strandwal aan de oppervlakte aanwezig.

³ De Mulder 2003, p. 226-229

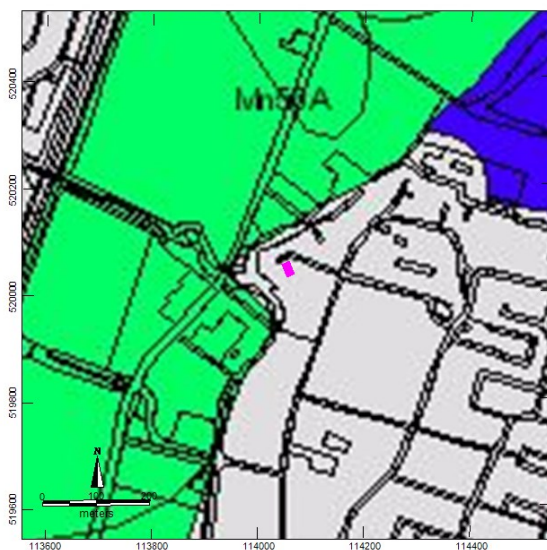
⁴ Berendsen 2004, p 298

⁵ Alterra 1960-1995

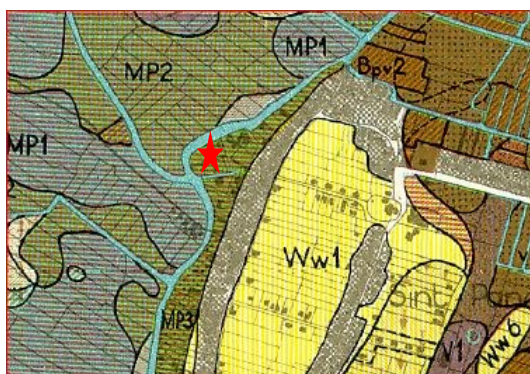
⁶ Du Burck 1957

Afbeelding 3. Het plangebied (rode ster) geprojecteerd op de geologische kaart 1: 50.000.

Afbeelding 4. Bodemkaart van het plangebied (Blauw = veengrond).⁷

Afbeelding 5. Plangebied (rode ster) op een uitsnede uit de bodemkundige overzichtskaart van het Geestmerambacht.

⁷ Alterra 2012, geraadpleegd op Archis II

Bodemkundige gegevens uit archeologisch onderzoek

Uit een booronderzoek op 30 tot 70 meter ten oosten van het plangebied (Benedenweg 30) is de bodemopbouw vastgesteld en zijn archeologische indicatoren aangetroffen. In de uiterste oostzijde nabij de Benedenweg is de direct onder de bouwvoor zand aangetroffen. In de boringen naar het westen toe is het zand aangetroffen onder een geroerde lagen tot 70 cm –mv en een kleilaag tussen 80 en 130 cm –mv strandzand aangetroffen.⁸ Op basis van de resultaten van dit booronderzoek is een opgraving uitgevoerd.⁹ Bij de opgraving blijkt dat het plangebied ligt op de flank van de strandwal ligt, die in het westen wordt afgedekt door een kleilaag. Mogelijk is hierdoor een deel van het pre-middeleeuwse duinlandschap verdwenen. De oudste sporen die zijn aangetroffen bij de Benedenweg 30 zijn een is greppel met veel aardewerk uit de 1^e helft van de 13^e eeuw. In de werkputten zijn geen aanwijzingen voor bewoning gevonden. Deze worden wel in de nabijheid verwacht. De overige sporen die zijn aangetroffen dateren uit de nieuwe tijd van de 15^e en 16^e eeuw en bestaan uit kuilen greppels die aan agrarisch gebruik gerelateerd kunnen worden.¹⁰

Oudere sporen op de strandwal zijn aangetroffen bij een definitieve opgraving op circa 400 meter te oosten van het plangebied heeft belangrijke informatie over de bodemopbouw van dit deel van de strandwal opgeleverd (zie afb. 6). Onder geroerde lagen met een dikte van circa 50 cm is een stuifzandlaag met een dikte van ca. 60 cm aangetroffen. Deze laag is door middel van een OSL (Optical Stimulated Luminescence) op 900 v. Chr. gedateerd. Onder deze stuifzandlaag is een veenlaag aangetroffen met hierin pootafdrukken van runderen. De bovenkant van het veen is door middel van C14 methode gedateerd op 1780 en 1520 v. Chr. De basis van het veen is gedateerd op 2580 en 2290 v. Chr. Onder de veenlaag, met een dikte van circa 70 cm, ligt het strandzand met sporen van grondbewerking uit het late neolithicum.¹¹

3.2 *Historische situatie*

Over het algemeen wordt ervan uitgegaan dat de hoogste delen van de strandwallen in gebruik zijn geweest als akkerland (de ‘geest’). Om het hele landbouwgebied lag een houtwal. De lage venige gebieden buiten de strandwal waren in gebruik als grasland. De wegen met daarlangs de boerderijen lagen op de grens van akkerland en grasland.¹²

Het huidige Sint Pancras is gebouwd nabij de resten van Vronen. Dit dorp is in 1297 door Graaf Jan I van Holland met de grond gelijk gemaakt. Dit gebeurde toen de West-Friezen na de dood van Floris V in opstand kwamen tegen het grafelijk gezag. Vronen wordt al in 930 na Chr. vermeld als Vranlo en in 1063 als Vronlo. Sint Pancras wordt in 1433 genoemd als Pancaerts naar een kapel gewijd aan de Heilige Pancratius, een van de ijsheiligen en de schutspatroon van verschillende kerken en kapelletjes in Holland.¹³

Op een kaart van Sint Pancras uit 1713 is te zien dat de bebouwing zich concentreerde langs de westrand van de strandwal en dat ook nabij of op het plangebied bebouwing voorkwam (zie

⁸ Verboom-Jansen en Wullink 2010

⁹ Groot 2012

¹⁰ Groot 2012

¹¹ Verduin 2012

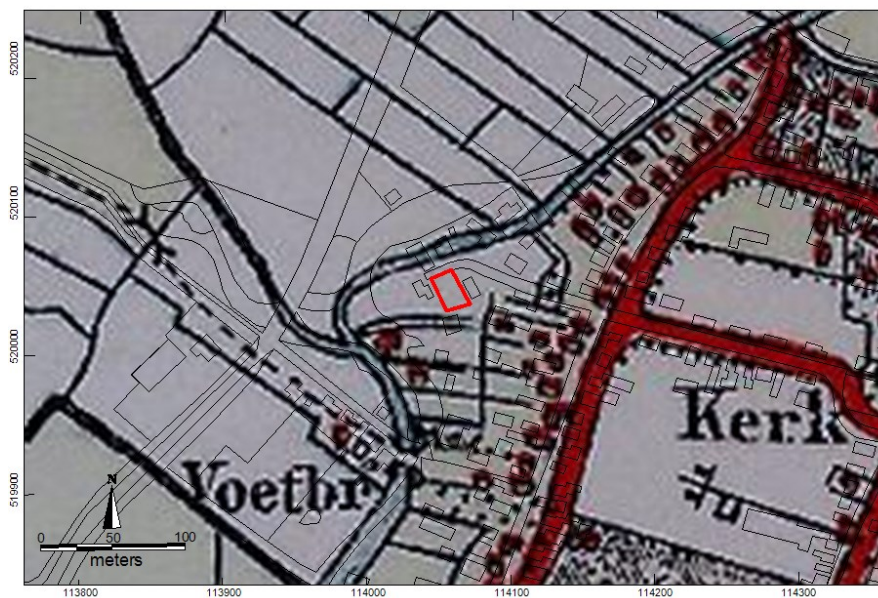
¹² Schoorl & Beekman 2000

¹³ Van Berkel en Samplonius 2006, lemma Sint Pancras

voorblad).¹⁴ Het plangebied is onbebouwd op de minuutplan uit de periode 1811-1832 en in 1922 (afbeeldingen 6 en 7). De bebouwing ligt ten zuiden en oosten van het plangebied. Op een kaart uit 1950 is wel bebouwing aanwezig (afbeelding 8).¹⁵

Afbeelding 6. Het plangebied op de kadastrale kaart van rond 1830. uit de bijbehorende OAT blijkt dat het perceel in gebruik is als weiland.

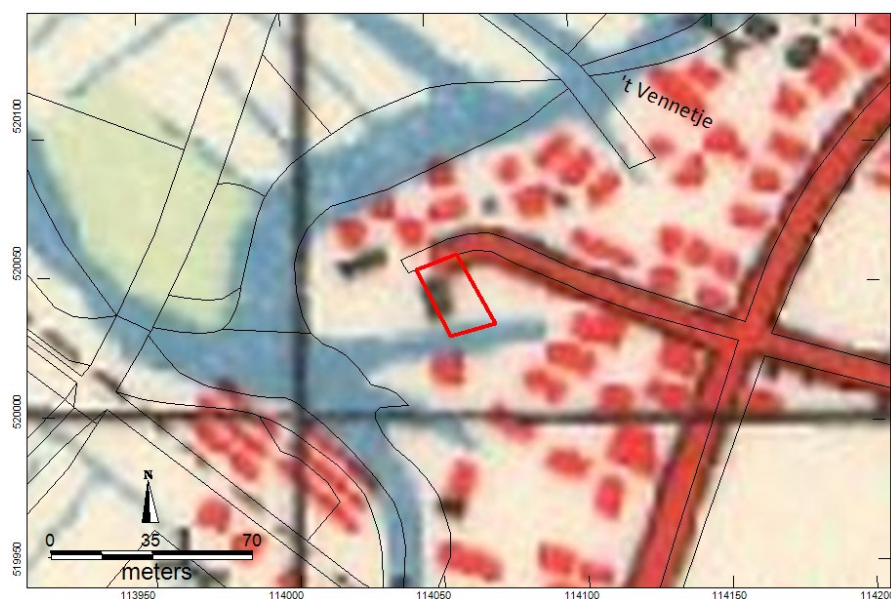

*Afbeelding 7. Plangebied op een kaart van 1922.*¹⁶

¹⁴ Eikelberg 1713

¹⁵ Kadaster 1950

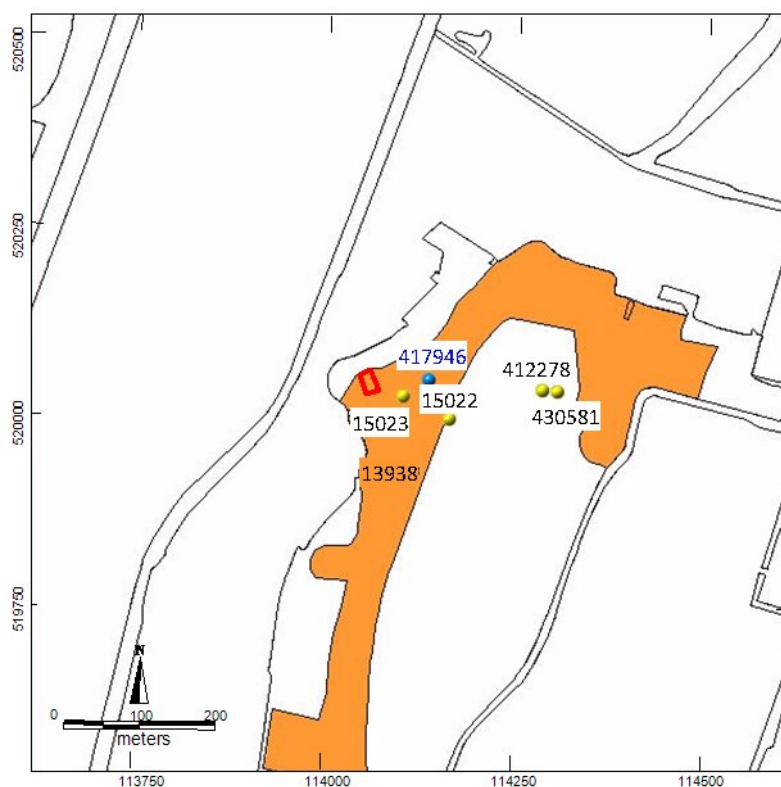
¹⁶ Bureau voor Militaire Verkenningen 1922

Afbeelding 8. Plangebied op een kaart van d 1950.¹⁷

3.3 Bekende archeologische waarden en vondsten

Gegevens afkomstig van het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE).

Afbeelding 9. Plangebied op een kaart met archeologische waarnemingen, vondstmeldingen en, AMK-terreinen.¹⁸

¹⁷ Kadaster 1950

¹⁸ Archis 2012

Archeologische Monumentenkaart (AMK)

Het plangebied bevindt zich binnen AMK-terrein 13938. Dit is een terrein van archeologische waarde en betreft de historische dorpskern van Sint Pancras, die is bepaald op grond van de historische kaart 1849-1859.

Waarnemingen en vondsten

Circa 50 meter ten oosten van het plangebied zijn een aantal waarnemingen gedaan (zie afbeelding 9). Waarneming 15023 betreft de vondst van een stenen waterput uit de 16^e eeuw. Waarneming 15022 betreft een fragment handgevormd aardewerk dat wordt gedateerd in de ijzertijd. De bodem was tot circa 0,5 m-mv verstoord, daaronder lag oud duinzand. Bij recent gravend onderzoek zijn enkele greppels en fragmenten aardewerk aangetroffen die voorlopig gedateerd worden tussen het einde van de vroege middeleeuwen en nieuwe tijd (vondstmelding 417946, onderzoeksmelding 45417). Deze vondst melding dient nog te worden aangevuld.

Op circa 400 meter ten oosten van het plangebied heeft in 2009 een opgraving aan de Domeynen plaatsgevonden (zie afbeelding 10, onderzoeksmelding 37162). De volgende tekst is met kleine aanpassingen overgenomen uit de samenvatting van het rapport van de opgraving.¹⁹

“Er zijn sporen van landbouw of beweiding uit het laat-neolithicum gevonden, evenals pootafdrukken in het Hollandveen van runderen uit de midden of late bronstijd. Het Hollandveen is tussen het laat-neolithicum en de midden bronstijd gegroeid; het stuifzandpakket daarboven stamt uit de bronstijd (900 v. Chr.). Uit de vroege midden ijzertijd zijn kuilen, mogelijk waterputten en een kringgreppel aangetroffen. Uit de Romeinse tijd en vroege middeleeuwen zijn geen sporen gevonden. Uit de grondsporen is gebleken dat in de 13e eeuw het terrein intensief bewoond is geweest. Er zijn geen huisplattegronden uit deze fase gevonden, maar wel veel greppels/sloten en waterputten. Deze bewoningfase is rond 1300 beëindigd. Dit tijdstip komt goed overeen met de historische bronnen die vertellen dat het dorp Vronen rond 1299 is verlaten. In de 15e eeuw hebben mensen zich waarschijnlijk weer gevestigd in het dorp dat sinds die tijd Sint Pancras heet. Aan het eind van de 16e eeuw is in dit deel van het dorp de bewoning weer verdwenen, mogelijk rond 1573, het jaar van het beleg van Alkmaar. In de 18e-19e eeuw heeft binnen het plangebied een boerderij gestaan, waarvan resten zijn aangetroffen. Het 19e-eeuwse lagere schooltje dat daarna is gebouwd, is in de 20e eeuw gesloopt. Op basis van dit archeologisch onderzoek zijn aanbevelingen gedaan. Aanbevolen wordt om op de flank van deze strandwal altijd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren bij bodemingrepen vanaf 50 cm onder maaiveld. Er kunnen zich archeologische resten bevinden tot op een diepte van 1,80 m-mv onder maaiveld. “²⁰

Op ruim 200 meter ten oosten van het plangebied, aan het Kerkplein 13, zijn tijdens een booronderzoek twee oppervlaktevondsten gedaan, vermoedelijk uit de ijzertijd en middeleeuwen (afbeelding 9, waarnemingsnr. 412278). Uit de boringen bleek dat het westelijke en oostelijke gedeelte van het plangebied waren vergraven tot ruim een meter onder maaiveld. Mochten er in de toekomst diepere ingrepen dan een halve meter onder

¹⁹ Verduin 2012

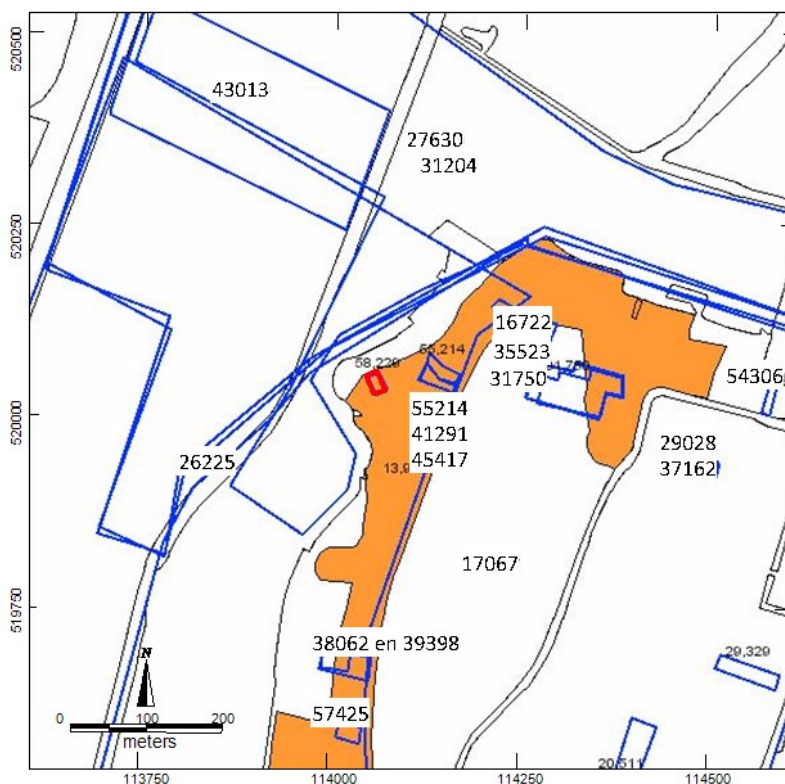
²⁰ Verduin 2012

maaiveld worden uitgevoerd in het centrale gedeelte, dan wordt geadviseerd eerst proefsleuven over dit deel van het terrein aan te leggen (Steekproefrapport 2008-10/03). Uit de daaropvolgende proefsleuf is gebleken dat bodem op het grootste deel van het terrein is omgezet tot 0,7-1,25 m –mv. De aangetroffen sporen zijn jonger dan 1750 gedateerd (waarneming 430581).

Onderzoeksmeldingen in Archis (zie afbeelding 10)

De volgende meldingen zijn grote bureaustudies en voegen weinig toe aan de archeologische verwachting van het onderhavig plangebied: 17067, 23665,

De volgende meldingen betreffen grootschalige booronderzoek in het getijdengebied ten westen, oosten en noorden van het plangebied nrs. 31204 en 27630 en 26225.

Afbeelding 10. Onderzoeksmeldingen in Archis geplot op de IKAW.

Op 50 meter ten oosten van het plangebied heeft een bureauonderzoek plaatsgevonden (onderzoeksmelding 55214). Onderzoeksmelding 41291 is een booronderzoek. Hierbij is gebleken dat de oostzijde op de strandwal ligt en een hoge verwachting blijft houden, terwijl in de westzijde jongere kleilagen en opgebrachte grond de strandafzettingen bedekken. Bij een opgraving zijn hier sporen uit de nieuwe tijd en middeleeuwen gevonden. Gesteld wordt dat de locatie ligt op de flank van de strandwal (onderzoeksmelding 45417).

Op circa 400 meter ten oosten van het plangebied heeft een archeologisch booronderzoek plaatsgevonden. De bodemopbouw bestond uit een ophogingslaag uit de Nieuwe tijd op een stuifzandlaag op een dunne laag veen op Oude duin-afzettingen. Er is aanbevolen om een proefsleufonderzoek uit te voeren. Uiteindelijk heeft hier een definitieve opgraving plaatsgevonden (zie kopje vindplaatsen hierboven onderzoeksmeldingen 29028 en 37162).

Ter plaatse van onderzoeksmelding 31750 heeft een proefsleufonderzoek plaatsgevonden de resultaten hiervan zijn beschreven bij de vondsten (412278 en 430581).

Ruim 500 meter ten oosten van het plangebied heeft een verkennend booronderzoek plaatsgevonden. Hierbij is een archeologisch niveau aangetroffen, maar was de verstoring daarvan beperkt en is besloten om geen vervolgonderzoek uit te voeren (onderzoeksmelding 54306).

Enkele honderden meter ten zuiden van het plangebied hebben twee bureaustudies en verkennende booronderzoek plaatsgevonden (onderzoeksmeldingen 38062, 39893 en 46587). Hier zijn enkele archeologische indicatoren aangetroffen uit de middeleeuwen en wordt bij graafwerkzaamheden dieper dan 100 cm gravend onderzoek aanbevolen.

Archeologische verwachtingskaarten

Afbeelding 11. Archeologische beleidskaart van de gemeente Langedijk.

De archeologische beleidskaart van de gemeente Langedijk stelt dat de locatie ligt in een gebied met een hoge archeologische verwachting (zie afbeelding 11) en dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is bij een Planomvang groter dan 50 m² dieper dan 40 cm –mv.

4 Archeologische verwachting

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied is gelegen in een zone met oude strand- en duinafzettingen in de ondergrond. Indien intacte oude strand- en duinafzettingen aanwezig zijn is een hoge archeologische verwachting voor de periode neolithicum – nieuwe tijd. Uit booronderzoek en een opgraving direct ten oosten van het plangebied is gebleken dat de strandwal ten westen van de Benedenweg aangetast is door middeleeuwse overstromingen waarbij kleilagen zijn afgezet. Ook de kartering van pikklei op het zand op de bodemkaart uit 1957 doet vermoeden dat de locatie ligt op een lager deel van de flank van de strandwal. Bij het onderzoek direct ten oosten van het plangebied is op basis van het voorkomen van archeologische indicatoren in de natuurlijke kleilagen in de boringen een opgraving uitgevoerd waarbij zijn sporen (afval en een loopvlak) uit de 13^e eeuw en sporen uit de 15^e en 16^e gevonden. Ook bij het onderzoek de Domeynen werden geen sporen uit de periode 1300 - 1450 aangetroffen en werden resten aangetroffen vanaf halve eeuw de 15^e eeuw tot eind 16^e eeuw en daarna pas weer in de 18^e en 19^e eeuw. Er zijn een aantal hiaten in bewoning aanwezig die lijken samen te vallen met historische gebeurtenissen.²¹

Op basis van deze onderzoeken wordt de kans groot geacht dat op de huidige onderzoekslocatie de strandwal niet meer intact aanwezig is en dat de archeologische verwachting hoog is voor de perioden na 1200 na Chr. Voor de perioden daarvoor is de archeologische verwachting laag omdat de top van de strandwal zeer waarschijnlijk geërodeerd is.

Op basis van de minuutplan uit 1811-1832 lijkt het plangebied in ieder geval na de afzetting van de klei niet tot de hoge gronden te horen maar juist bij het lage gebied direct ten westen van de strandwal. Pas na 1950 wordt de locatie bebouwd.

5 Archeologisch booronderzoek

5.1 *Methode*

In het plangebied zijn 7 boringen gezet. De boringen zijn gezet met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een guts met een diameter van 3 cm.

De aangetroffen kleilagen zijn bestudeerd op het voorkomen van archeologische indicatoren door deze te verbrokkelen en te versnijden.

5.2 *Resultaten en Interpretatie*

De ligging van de boorpunten is aangegeven in afbeelding 2. De boorbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 1.

Boring 1 is gestuit op 40 cm- mv op puin. In boring 4 is een gedempte sloot aangetroffen. In de overige boringen is een uniforme bodemopbouw aanwezig. Onder opgebrachte en recent geroerde bodemlagen met een dikte van 60 tot 80 cm is een zwak humeuze donkergrijze matig siltige kleilaag aanwezig.

²¹ Verduin 2012

Deze laag ligt tussen 65 en 115 cm diepte en is kalkarm tot kalkrijk en lijkt oorspronkelijk het maaiveld te hebben gevormd. Onder deze laag bevindt zich een matig tot sterk siltige kalkrijke kleilaag met enkele dunne zandlagen. De overgang naar het onderliggende zand, dat ligt tussen 140 en 180 cm –mv, is geleidelijk. De top van het zand is zwak gelaagd en bevat plaatselijk plantenresten en schelpfragmentjes (=kalkrijk). Waarschijnlijk is dit verspoeld strandzand.

Archeologische indicatoren

In boring 2 is in een geroerde laag een houtskoolspikkel aangetroffen tussen 45 en 70 cm –mv. In boring 6 is tussen 55 en 80 cm –mv in een geroerde zandige kleilaag onverbrand bot aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het om sub-recent begraven huisdier of lammetjes.

6 Conclusie en aanbevelingen

- Wat zijn de aardkundige kenmerken van het (historische) landschap waarin het plangebied ligt? *Het plangebied ligt in een gebied met zandige strandafzettingen in de ondergrond. De top van de strandafzettingen is geërodeerd in de middeleeuwen bij de vorming van de afdekkende kleilaag. De top van de kleilaag is humeus. Op deze humeuze laag bevinden zich opgebrachte en geroerde lagen.*
- Zijn er archeologische waarden te verwachten in het plangebied? *In de top van de afsluitende kleilaag is geen archeologisch niveau aangetroffen. In de daarop opgebrachte geroerde lagen zijn wel indicatoren, met name puinbrokjes, aanwezig. Binnen het plangebied is geen archeologische laag aangetroffen in de vorm van een leeflaag met bijvoorbeeld fosfaat, houtskoolbrokken, brokjes aardewerk etc. met een ouderdom die tot in de late middeleeuwen zou kunnen teruggaan. Omdat het plangebied ook op de minuutplan onbebouwd is en in gebruik is als weiland word ervanuit gegaan dat het toen nog tot het laaggelegen gedeelte van Sint Pancras behoorde. In de kleilaag die toen en ook daarvoor het maaiveld vormde zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er worden op basis van deze waarneming geen archeologische waarden in het plangebied verwacht.*
- Zo ja. Wat is de aard en diepteligging van eventueel aanwezige archeologische resten? *Niet van toepassing.*
- Kan iets gezegd worden over de eventuele verstoring van de bodem? *De bodem is tot een diepte van 60 tot 80 cm geroerd. In de zuidzijde van het perceel is een gedempte sloot aanwezig en is de bodem dieper verstoord. Het daaronder gelegen oorspronkelijke maaiveld bestaat uit een zwak humeuze siltige, zwak ontkalkte kleilaag.*
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de toekomstige werkzaamheden? *Niet van Toepassing.*
-

7 Selectieadvies

Geadviseerd wordt om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren bij de voorziene werkzaamheden op de locatie 't Venneetje te Sint Pancras.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, geldt de wettelijke meldingsplicht op basis van de Monumentenwet.

Literatuur

Alders, G.P. / C.L. Nyst, 2006: *Bureauonderzoek naar de archeologische waarde in het plangebied Sint Pancras, gemeente Langedijk*, Wormer.

Berendsen, H.J.A., 2004: De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie Van Gorcum en Comp. B.V., Assen.

Cock, J.K. de, 1965 (1980): *Bijdrage tot de historische geografie van Kennemerland in de middeleeuwen op fysisch-geografische grondslag*, Arnhem.

De Mulder F.J., e.a., 2003: De ondergrond van Nederland. Wolters-Noordhoff bv Noord Holland/Houten. The Netherlands.

Gottschalk, M.K.E., 1971: Stormvloed en rivieroverstromingen in Nederland, deel I: de periode vóór 1400, Assen.

Groot, R.W., 2012: Plangebied Benedenweg 30 en 212 te Sint Pancras, gemeente Langedijk; archeologisch onderzoek: een opgraving. RAAP-rapport 2457.

Schoorl, H. & F. Beekman, 2000: Duinlandschap. In: Het Nederlandsche landschap. Een historisch geografische benadering. P. 40 -53.

Van Berkel, G. en K. Samplonius, 2006: Nederlandse plaatsnamen herkomst en historie.

Verduin, J.T., 2012: Opgraving aan de Domeynen te Sint Pancras, gemeente Langedijk. Hollandia reeks 372.

Verduin, J.T. en T. Hoogendijk, 2012: Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven (IVO-P) aan de Twuyverweg bij Sint Pancras (gemeente Langedijk). Hollandiareeks nr. 393.

Verboom-Jansen, M. en A.J. Wullink, 2010: Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen voor vier percelen aan de Benedenweg te Sint Pancras, gemeente Langedijk (NH). ARC-rapporten 2010-165.

Westerhoff, W.E., E.F.J. de Mulder & W. de Gans, 1987. Toelichting bij de Geologische Kaart van Nederland, 1:50.000. Blad Alkmaar West (19W) en Blad Alkmaar Oost (19O). Rijks Geologische Dienst, Haarlem.

Kaarten

AHN-2 2007-2012: Actuele Hoogtebestand Nederland. Geraadpleegd op <http://www.ahn.geodan.nl/ahn/>

Alterra 1960-1995: Bodemkaart van Nederland digitaal 1:50.000, geraadpleegd op ARCHIS II

Archis = Archeologisch Informatie Systeem (<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>) (onder andere geraadpleegd voor de digitale bodemkaart van Alterra).

Bureau Militaire Verkenningen, 1922 (Bonnebladen): kaartblad 262 Alkmaar. Geraadpleegd op www.watwaswaar.nl

Burck, du, P., 1957: De bodemkartering van Nederland. Deel XVII. Een bodemkartering van het tuinbouwdistrict Geestmerambacht, Den Haag

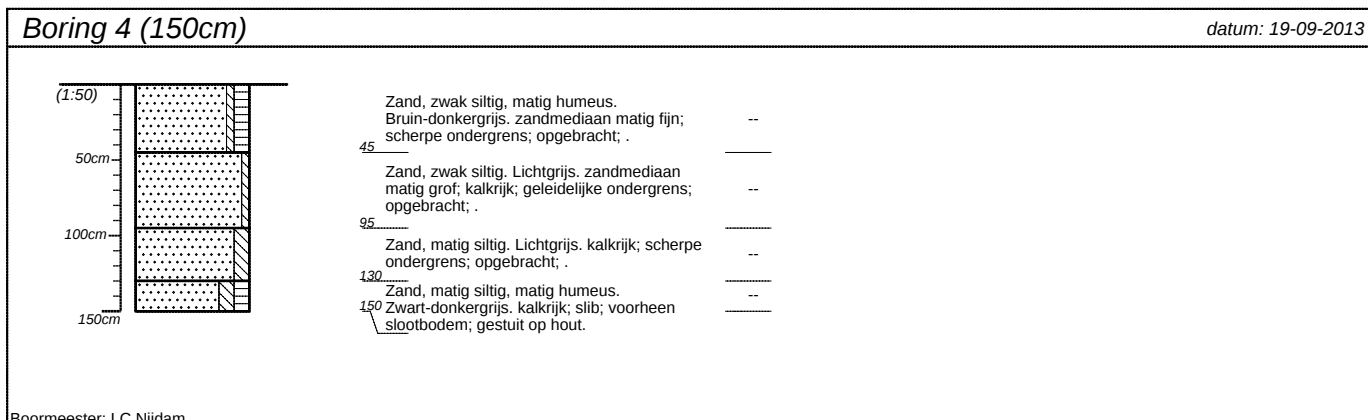
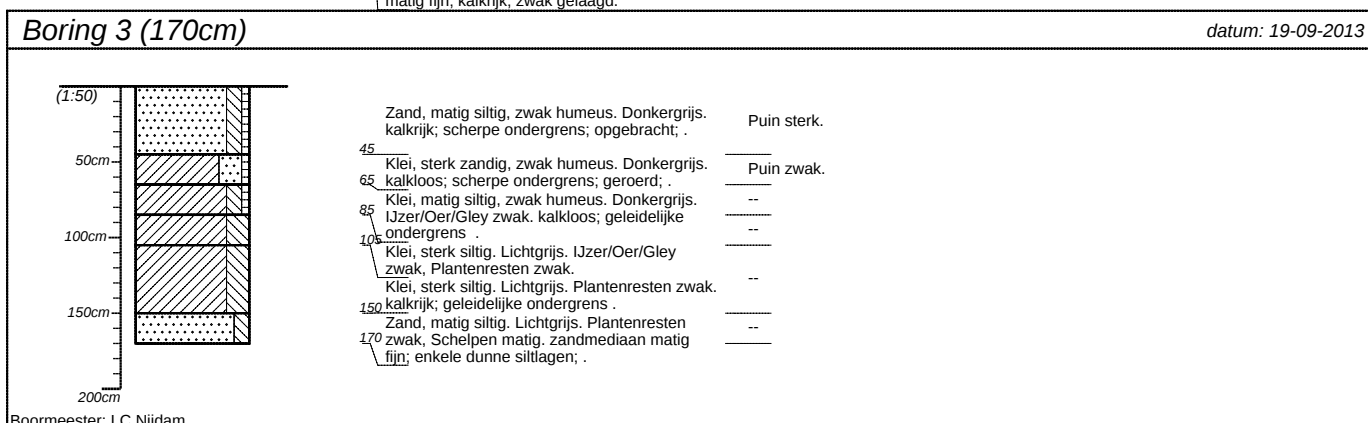
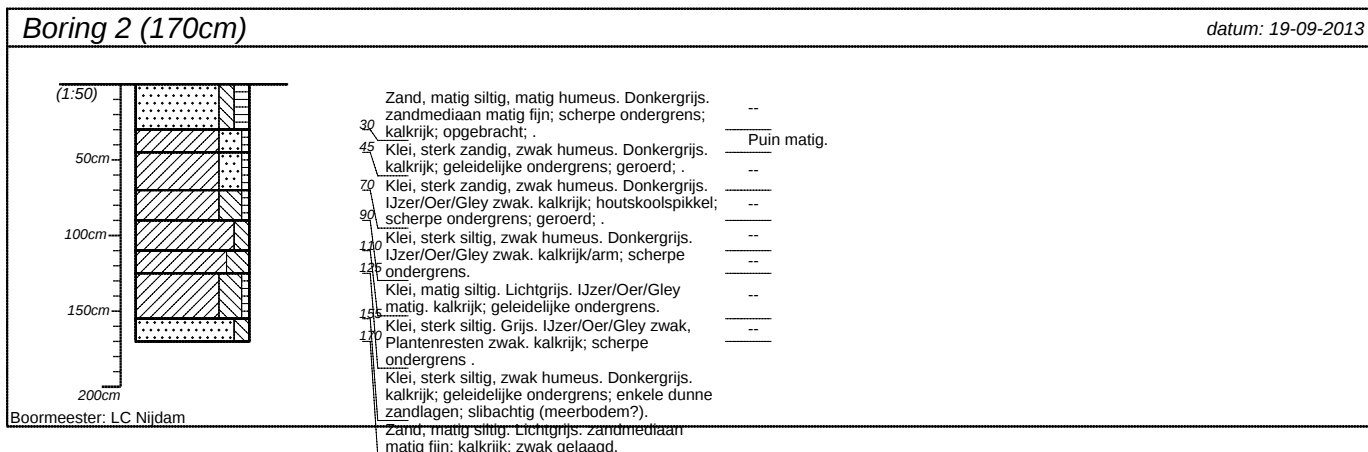
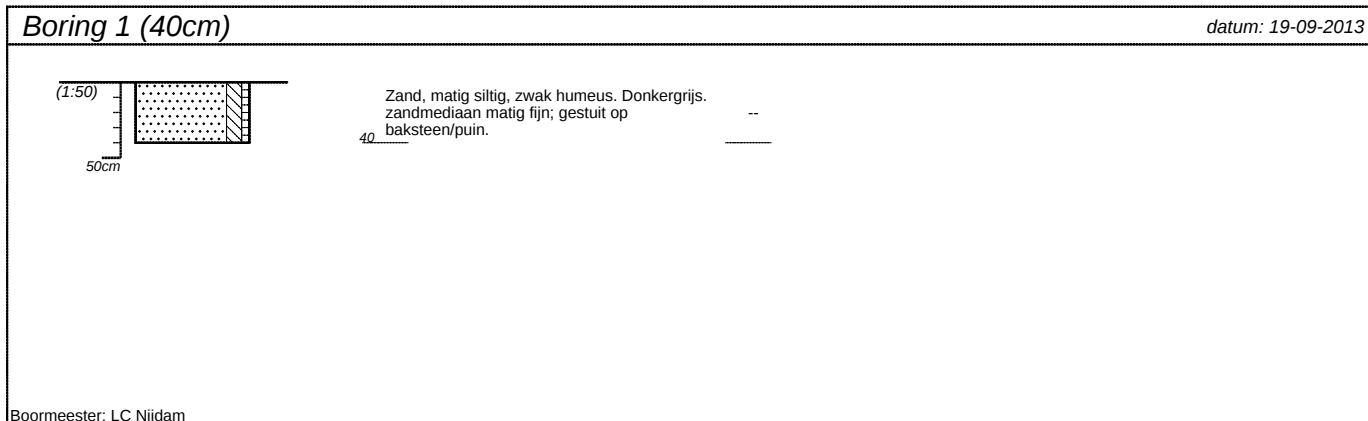
Eikelberg S., 1713. Pentekening. Bron: Gedaante en gesteldheid van West-Friesland voor 1300. In: Verduyn 2012.

Kadaster 1811-1832; Minuutplan Sint Pancras, Noord Holland, sectie A, blad 02. Geraadpleegd op www.watwaswaar.nl evenals de bijbehorende OAT.

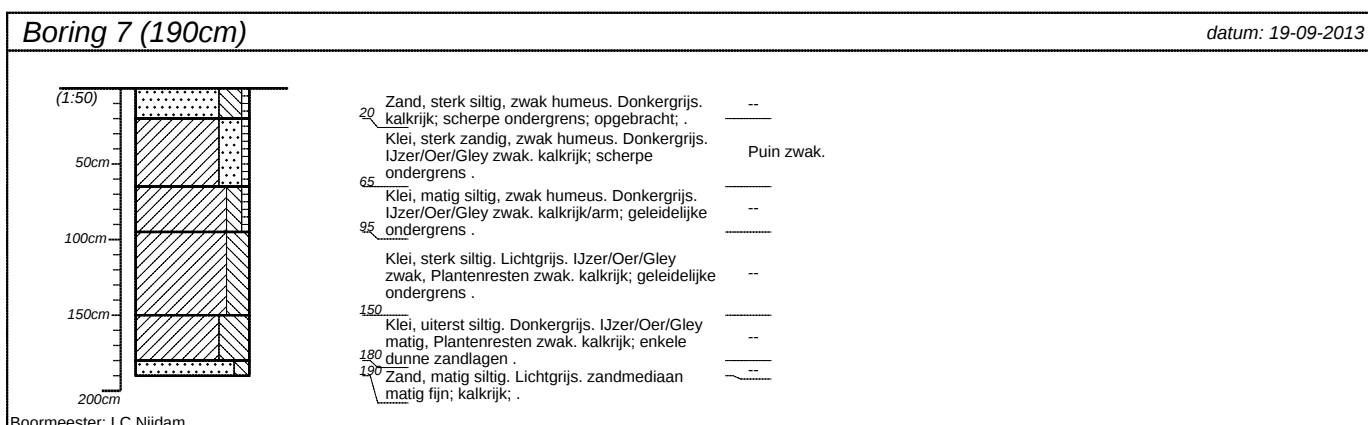
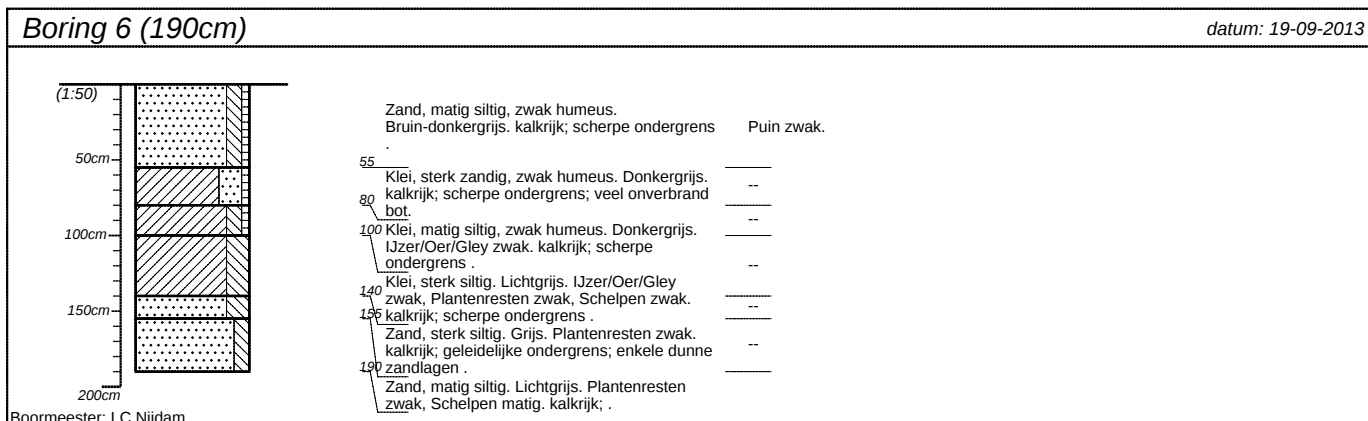
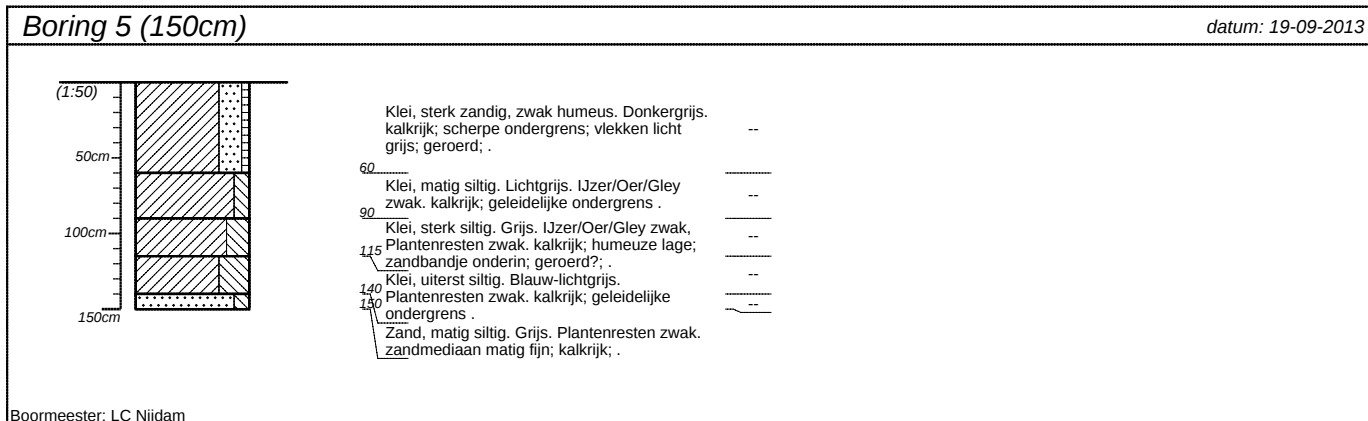
Kadaster 1950: Topografische kaart 1:25.000. Kaartblad 19 B Alkmaar/Bergen/Heerhugowaard. Geraadpleegd op <http://www.watwaswaar.nl>.

Kadaster 2012: Topografische ondergrond van Nederland 1: 10.000 en 1: 25.000. <http://www.kadaster.nl/top10nl> (open data).

Bijlage 1 boorstaten

projectnummer OAGB.087	blad 1/2	locatieadres 't Vennetje	
locatie St. Pancras			
opdrachtgever Commandeur Bouwontwikkeling		postcode / plaats	
bureau ArGeoBoor		land	

projectnummer OAGB.087	blad 2/2	locatieadres 't Vennetje	
locatie St. Pancras			
opdrachtgever Commandeur Bouwontwikkeling		postcode / plaats	
bureau ArGeoBoor		land	